

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O‘RTA MAXSUS TA’LIM VAZIRLIGI
TOSHKENT DAVLAT IQTISODIYOT UNIVERSITETI**

N.Q. YO‘LDOSHEV

STRATEGIK MENEJMENT

*O‘zbekiston respublikasi oliy va o‘rta maxsus
Ta’lim vazirligi huzuridagi Muvofiqlashtirish kengash tomonidan 5230200-
“Menejment” (tarmoqlar va sohalar bo‘yicha) bakalavriat ta’lim yo‘nalishida tahsil
olayotgan talabalar uchun darslik tavsiya etiladi*

TOSHKENT – «IQTISODIYOT» – 2019

UO'K: 338.24(075.8)
KBK: 65.433.73. M76

Yo'ldoshev N.Q. Strategik menejment. Darslik. – T.: «IQTISODIYOT», 2019. – 122 b.

Mazkur darslikda strategik menejmentda rejalashtirish va ijrosini ta'minlash usullari qo'llay olish, mavjut xavf-xatarlarni prognozlash va tahlil qilish mexanizmlari korxonaning tashqi muhitidagi mavjud xavf-xatarlarni hisobga olish, raqobat muhitini tahlil qilish, strategik menejmentning ijrosini ta'minlash va ularning natijalaridan foydalanishga oid masalalar batafsil yoritilgan.

Darslik namunaviy o'quv dasturi asosida tayyorlangan bo'lib, oliy o'quv yurtlari magistrantlari, va o'qituvchilari, ilmiy xodimlar, rahbar va mutaxassislar uchun mo'ljallangan.

В этом учебнике освещений вопросы планирования стратегического управления и применения методов обеспечения исполнения; прогнозирования имеющихся риском в стратегическом управлении и механизмы анализа; учет имеющихся риском во внешней среде предприятия; методы анализа конкурентной среды; выбора методов планирования стратегического управления; обеспечения исполнения стратегического управления и исполнения их результатов.

Данный учебник подготовлен на основе учебной программы и предназначено для студентов и преподавателей вузов, научных сотрудников, руководителей и специалистов.

In this tutorial highlights the issues of strategic management planning and application of methods of enforcement; forecasting the existing risk in strategic management and analysis mechanisms; accounting for existing risk in the external environment of the enterprise; methods of analysis of the competitive environment; choice of methods of strategic management planning; ensure the execution of strategic management and execution of their results.

The textbook is prepared in accordance with the curriculum and is intended for magistrate, teachers, researchers, managers and specialists.

Taqrizchilar: D.T.Yusupova – i.f.d., “Menejment” kafedrası dots.,TDIU
S.N.Yuldoshev – i.f.i., “Korporativ boshqariv” kafedrası dots., TTESI

ISBN 978-9943-6060-4-3

UO'K: 338.24(075.8)
KBK: 65.433.73. M76

© «IQTISODIYOT», 2019
© Yo'ldoshev N.Q., 2019

MUNDARIJA

Kirish		12
1-bob	“STRATEGIK MENEJMENT” FANINING PREDMETI VA BOSHQARUV JARAYONI	13
1.1	Strategiya va strategik menejmentning mazmuni.	13
1.2	Strategik menejmentning besh vazifasi.	15
1.3	Strategik boshqarish jarayonining ta’rifi.	19
1.4	Strategik boshqarish ijrochilari.	20
1.5	Strategik rejalashtirish va uning afzalliklari.	21
2-bob	STRATEGIYA YARATISHNING VAZIFALARI	23
2.1	Strategik ko‘rishni shakllantirish.	23
2.2	Kompaniya maqsadlarini o‘rnatish.	24
2.3	Uzoq muddatli va qisqa muddatli maqsadlar.	26
2.4	Strategiyani ishlab chiqish.	28
2.5	Kompaniya strategiyasining shakllanishiga ta’sir etuvchi omillar.	30
2.6	Strategiya yaratishga turli xil yondoshuvlar.	32
2.7	G`alaba qozonish strategiyasini belgilovchi mezon.	33
3-bob	TARMOQDAGI UMUMIY VAZIYAT VA UNDAGI RAQOBATNING TAHLILI	34
3.1	Tarmoqdagi umumiy vaziyat va undagi raqobat tahlilining mazmuni va usullari.	34
3.2	Tarmoqni ta’riflovchi umumiy iqtisodiy ko‘rsatkichlar	37
3.3	Tarmoqdagi raqobat kuchlari va ular ta’sirining darajasi.	39
3.4	Raqobat kuchlari tarkibida o‘zgarish yasovchi omillar.	44
3.5	Kompaniya raqobat mavqeining kuchli va zaif jihatlari.	45
3.6	Raqobat kurashida muvaffaqiyat va muvaffaqiyatsizlikning kalit omillari.	45

3.7	Soha va raqobat tahlillarini umumlashtirish	53
4-bob	KOMPANIYA AHVOLINING TAHLILI	54
4.1	Kompaniya strategik pozitsiyasini baholash uslub	54
4.2	Amaldagi strategiya qay darajada samarali	61
4.3	Kompaniyaning kuchli va zaif tomonlari	63
4.4	Kompaniyaning narxlari va xarajatlari raqobatbardoshmi	64
4.5	Kompaniyaning raqobat pozitsiyasi	65
4.6	Kompaniya qanday strategik muammolarga to‘qnash keladi	67
5-bob	STRATEGIYA VA RAQOBATCHILIK USTUNLIGI	68
5.1	Raqobatning 5 ta umumiy strategiyasi.	68
5.2	Raqobat ustunligini saqlab qolish uchun hujumkorlik strategiyasidan foydalanish.	69
5.3	Raqobat ustunligini himoya qilish uchun mudofaa strategiyalaridan foydalanish.	71
5.4	Vertikal integratsiya strategiyasi va raqobat ustunligi.	72
5.5	Boshlovchilikning ustunliklari va kamchiliklari.	72
6-bob	MARKETING STRATEGIYASINI MAVJUD VAZIYATGA MOSLASHTIRISH	73
6.1	YAngi tarmoqlarda raqobatchilik strategiyasi	74
6.2	Tarqoq tarmoqlarda raqobatchilik strategiyasi	75
6.3	Xalqaro bozorlarda raqobatchilik strategiyasi	76
7-bob	DIVERSIFIKATSIYALASHNING KORPORATIV STRATEGIYALARI	82
7.1	Korporatsiyaning o‘rishi va rivojlanishi.	82
7.2	Diversiyalashni qo‘llash.	84
7.3	Vertikal integratsiya	88
7.4	YAngi tarmoqlarga kirish strategiyasi.	90

7.5	Turdosh tarmoqlarga diversiyalash strategiyasi.	91
7.6	Noturdosh tarmoqlarga diversiyalash strategiyasi.	92
7.7	Qisqartirish va tugatish strategiyasi.	93
7.8	Qayta tarkiblashtirish strategiyasi.	94
7.9	Ko`pmillatli diversiyalash strategiyasi.	95
8-bob	DIVERSIYALANGAN KOMPANIYALARNING STRATEGIK TAHLILI	96
8.1	Kompaniyaning joriy strategiyasini belgilash.	96
8.2	Matritsali tahlil yordamida diversiyalangan portfelni baholash.	97
8.3	O`rta korxonalar evolyusiyasining matritsasi.	103
8.4	Diversiyalangan firmaning strategiyasini aniqlash	104
8.5	Korporativ strategiyani ishlab chiqish.	107
8.6	Bozorga kirish va chiqish strategiyasi.	110
FAN BO`YICHA NAZORAT SAVOLLARI		123